Eduskunta
Talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Suomen Tilintarkastajat ry on tilintarkastajia edustava edunvalvontajärjestö. Jäsenemme ovat tilintarkastuslain mukaisesti hyväksyttyjä HT-, KHT- ja JHT-tilintarkastajia sekä tilintarkastusalan ja taloushallinnon asiantuntijoita. Tavoitteenamme on auttaa tilintarkastajien ammattikuntaa menestymään sekä tuomaan lisäarvoa elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle. Taloudellista raportointia ja alan käytäntöjä edistämällä olemme mukana rakentamassa perustaa suomalaisen yhteiskunnan kilpailukyvylle ja hyvinvoinnille. Yhdistykseen kuuluu yli 90 % tilintarkastuslaissa määritellyistä tilintarkastajista.

Talousvaliokunta torstai 24.03.2022 klo 12.00 / HE 238/2021 vp / Lausuntopyyntö

YRITYSSANEERAUSLAIN MUUTTAMINEN (HE 238/2021)

Suomen Tilintarkastajat ry (ST) kiittää mahdollisuudesta kommentoida HE 238/2021:stä ja esittää seuraavassa yleisiä huomioita yrityssaneerauslainsäädännöstä tilintarkastajien näkökulmasta.

Tilintarkastajien rooli yrityssaneeraushakemuksissa: Tilintarkastajan selvitys

Yrityssaneerausasetuksen 1 a §:n mukainen tilintarkastajan selvitys tulee liittää yrityssaneeraushakemukseen silloin, kun velallinen tekee hakemuksen yksin ja ilman velkojien puoltoa.

Tilintarkastajan selvityksen tulee sisältää:
1) lausunto hakemukseen liitetystä viimeisimmästä tilinpäätöksestä ja välitilinpäätöksestä;
2) lausunto seikoista, jotka on otettava huomioon arvioitaessa velallisen taloudellista asemaa tilinpäätösten perusteella;
3) lausunto yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) 69 §:n 2 momentissa tarkoitetusta selvityksestä, joka koskee velallisen taloudellisten vaikeuksien keskeisiä syitä, toiminnan jatkamista tulevaisuudessa, saneerausmenettelystä aiheutuvien kustannusten kattamista ja sitä, miten velallinen kykenee maksamaan saneerausvelkoihin kuulumattomat velkansa;
4) tiedot muista seikoista, joilla saattaa olla merkitystä arvioitaessa yrityksen saneerauksesta annetun lain 4 b ja 4 c §:ssä tarkoitettuja varhaisen saneerausmenettelyn aloittamisen edellytyksiä taikka 6 ja 7 §:ssä tarkoitettuja perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittamisen edellytyksiä (HE 238/2021 mukainen ehdotus).

Tilintarkastaja tulee yrityssaneeraushakemukseen mukaan siinä tilanteessa, kun velallisyritys on itsenäisesti ilman velkojien myötävaikutusta hakeutumassa saneeraukseen. Tilintarkastajan mukana oleminen näissä tilanteissa on tietenkin perustellumpaa myös siksi, että tilintarkastaja

Suomen Tilintarkastajat ry
(Finnish Association of
Authorised Public Accountants)
Reg. No. 0221727-0

Fredrikinkatu 61 A
FI-00100 Helsinki
Finland

tilintarkastajat.fi
toimisto@tilintarkastajat.fi
+358 9 7552 2010

osaltaan on ehkäisemässä saneerausmenettelyn väärinkäyttötilanteiden syntymistä. Tilanteessa, jossa velkojat puoltavat saneerausmenettelyn aloittamista, väärinkäyttöriski on arvioitu lähtökohtaisesti pienemmäksi ja siksi myös hakemukselle asetetut vaatimukset ovat kevyemmät. (HE 238/2021: 118)

Tilintarkastajien selvitys – jatkokehitys

Tilintarkastajat ovat jossain määrin saaneet kritiikkiä siitä, että tilintarkastajien selvitykset eivät ole kaikissa tilanteissa tuottaneet tuomioistuimelle sellaista relevanttia informaatiota, jota tuomioistuin olisi ehkä toivonut saavansa saneeraushakemuksen käsittelyssä käyttöönsä. Tätä kysymystä on käsitelty ja siihen on pyritty löytämään vastauksia yrityssaneeraustyöryhmän jatkotyössä (Jatkotyöhön viitattiin mm. HE 238/2021: 108).

Ainakin toistaiseksi vaikuttaa siltä, että tilintarkastajan selvitystä koskevaan sääntelyyn ei olisi jatkossakaan tulossa merkittäviä sisällöllisiä muutosehdotuksia, eivätkä ne välttämättä olisi tarpeellisiakaan. Ennemminkin tilintarkastajien selvitysten hyödyllisyyttä ja laatua pyrittäisiin parantamaan tilintarkastajille suunnattujen ohjeistusten päivittämisellä ja jatkuvasti saatavilla olevien koulutusten lisäämisellä. Niitä saneeraushakemuksia, joihin tarvitaan tilintarkastajan selvitys, annetaan vuosittain varsin harvalukuinen määrä (noin 100–150 kappaletta). Käytännössä tämä tarkoittaa, että jollei tilintarkastaja ole erikoistunut saneerausselvitysten tekemiseen, niin tilintarkastajalle tulee eteen tällaisten selvitysten tekemisiä hyvin harvoin, eikä tilintarkastajalle pääse kehittymään selvitysten laatua parantavaa rutiinia.

Vaikka lakisääteinen tilintarkastus kohdistuu päättyneen tilikauden kirjanpitoon ja hallintoon sekä tilikaudelta laadittuun tilinpäätökseen, liittyy siihen myös tulevaisuuden arviointia, josta on hyötyä myös saneerausselvitysten tekemisessä. Tulevaisuuden arviointia tapahtuu muun muassa, kun tilintarkastaja arvioi tilintarkastettavan yhteisön toiminnan jatkumisen edellytyksiä TTL 3:5,7 §:n mukaisesti sekä osana hyvää tilintarkastustapaa sovellettavien kansainvälisten tilintarkastusstandardien mukaan (*ISA 570 Toiminnan jatkuvuus*). Lisäksi tätä tapahtuu, kun tilintarkastaja arvioi taseen erien arvoa tilinpäätöksessä, sillä tase-eriin (esimerkiksi käyttöomaisuuteen ja vaihto-omaisuuteen) liittyy tulonodotuksia.

Mitä tulee saneeraushakemuksiin, niin tulevaisuuden tapahtumien ja tilanteiden arvioimiseen liittyy kuitenkin paljon tulkinnanvaraisuutta ja kuten hallituksen esityksessäkin todetaan, muutosten myötä jatkossa on odotettavissa enemmän tulkintatilanteita siitä, onko velallinen uhkaavasti maksukyvytön vai jo maksukyvytön (HE 238/2021: 118). ST:n käsityksen mukaan tilintarkastajien mukana oleminen velallisyritysten saneeraushakemusmenettelyissä parantaa kuitenkin kokonaisuudessaan näiden yritysten tekemien saneeraushakemusten laatua.

Helsingissä 22. päivänä maaliskuuta 2022

SUOMEN TILINTARKASTAJAT RY

Ilkka Kujala
hallituksen puheenjohtaja